

อัตลักษณ์ของคนกระทรวงเสมา : อัตลักษณ์วิชาชีพครู

นำเสนอด้วย : 15 ธ.ค. 2558

นอกจ้านี้ក្នុងเรื่อง “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา”
ซึ่งถ้าพิจารณาแล้วก็นាសนับสนุน เพราะเป็นหลักการหรือวิธีการ “สร้างคน” (ให้มีปัญญาของตนเอง)
ตามหลักพุทธศาสนาที่เริ่มจาก ปริยัติ หรือการเรียนรู้

ระบุนี้ “คนกระทรวงศึกษาธิการ” ไม่ว่าจะเป็นคนที่ยังรับราชการอยู่หรือเกษียณอายุราชการแล้ว
แต่ยังมีความหวังในการศึกษาของชาติ ตั้งก็ให้ความสนใจและติดตามความเคลื่อนไหวของกระทรวงในสารพัดเรื่อง
ที่สำคัญก็คือเรื่องการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น การปฏิรูปโครงสร้าง
ซึ่งจะนำไปแล้วก็ไม่นาจะเป็นเรื่องแปลก

เพราะกระทรวงก็เหมือนครอบครัวหรือบ้านที่ออกแบบโครงสร้างไว้นานแล้ว
แต่ในบริบทของสังคมในยุคโลกาภิวัตต์อย่างปัจจุบัน บ้านหลังนี้อาจจะภาวะหรือคับแคบเกินไป
หรืออาจไม่มีมั่นคงแข็งแรง ทำให้ผู้อยู่อาศัยไม่มีความสุขหรือไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน
ซึ่งขณะนี้เรื่องนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการ ยังไม่ทราบว่าจะออกมายังไงแบบใด

นอกจ้านี้ก្នុងเรื่อง “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา”
ซึ่งถ้าพิจารณาแล้วก็นាសนับสนุน เพราะเป็นหลักการหรือวิธีการ “สร้างคน” (ให้มีปัญญาของตนเอง)
ตามหลักพุทธศาสนาที่เริ่มจาก ปริยัติ หรือการเรียนรู้ ให้รู้และเข้าใจเสียก่อน
แล้วจึงสามารถนำความรู้และหลักการที่เรียนรู้แล้วมา ปฏิบัติ
ถ้าการปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องและปฏิบัติตอยู่เสมอ ก็จะเกิด ปฏิเวฐ
หรือผลของการปฏิบัติที่มีคุณค่าหรือคุณประโยชน์อย่างแท้จริง ซึ่งถ้าเป็นเรื่องของนักเรียน
หลักการดังกล่าวจะได้ผลเพียงไรก็ขึ้นอยู่กับการคัดสูตรกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งก็มีอยู่แล้ว หรือสร้างกิจกรรมใหม่ ๆ
ที่ทันสมัยและนำเสนอให้กับนักเรียนปฏิบัติหรือฝึกหัดโดยตนเองให้มากขึ้น

นอกจากสองเรื่องนี้แล้ว ยังมีอีกเรื่องหนึ่งที่ครุหรือทางโรงเรียนให้ความสำคัญมาก นั่นก็คือเรื่อง
อัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์ของโรงเรียน ท่าจะพูดให้ชัดเจนก็คือ “อัตลักษณ์ของนักเรียน” ในโรงเรียนนั้น ๆ
นั่นเอง ซึ่งเมื่อมองในภาพรวมแล้วจะเห็นว่าอัตลักษณ์หลักของแทนทุกโรงเรียนจะคล้ายกัน เพราะอัตลักษณ์
(Identity) นั้นเกิดจากวัตถุประสงค์นโยบาย ซึ่งมาจากปรัชญาการศึกษา (Educational Philosophy)
รวมทั้งมาจากเป้าหมาย(Goal) และวิสัยทัศน์ (Vision) ของหน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารและจัดการ
ซึ่งในเรื่องของการศึกษาหน่วยงานดังกล่าวก็คือกระทรวงศึกษาธิการ
 เพราะมีหน้าที่และภารกิจในการสร้างเด็กและเยาวชนให้เก่ง ดี
 มีคุณธรรมเพื่อเป็นทรัพยากร้อนมีคุณค่าของประเทศชาติ
 แต่อัตลักษณ์ซึ่งเป็นรายละเอียดปลีกย่อยของแต่ละโรงเรียนอาจจะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม
 วัฒนธรรมประเพณีนิยม ค่านิยม หรือความโดดเด่นของแต่ละพื้นที่
 อัตลักษณ์นั้นเป็นสิ่งที่เป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรม บางครั้งจึงต้องมีผู้รู้แยกแจงให้ชัดเจนว่าอะไรคือตัวบ่งชี้
 ตัวชี้วัดหรืออัตลักษณ์ที่ทางโรงเรียนจะต้องถูกประเมินโดยหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ประเมินว่า โรงเรียนนั้น ๆ
 มีคุณภาพหรือประสิทธิภาพเพียงใด

จะโดยการที่เราสนใจเรื่องปฏิรูป เรื่องลดเวลาเรียนและเรื่องอัตลักษณ์ของนักเรียนมากไป
 หรืออาจจะเพรapseเหตุได้ก็ตาม จึงทำให้เราเลิมนึกถึงเอกลักษณ์ที่น่าจะสำคัญที่สุดอยู่ในหน่อย
 นั่นคือเอกลักษณ์ของพวงเรารือ “อัตลักษณ์ของคนกระทรวง” นั่นเอง
 ซึ่งจะนำไปแล้วนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะอัตลักษณ์บวกเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงสำคัญ เช่น คุณลักษณะที่ดีต่าง

๔ วิสัยทัศน์ ความรู้ความสามารถ หรือพูดคิดกรรมที่มีคุณค่าอื่น ๆ ของบุคคล
กลุ่มนุ่มหรือหน่วยงานที่คนทั่วไปรับรู้หรือมองเห็นได้และส่งผลต่อส่วนรวมหรือสังคม เช่น เรายังเห็นเด็กหนุ่มวัย
15-16 ปี กลุ่มนี้ในงานเรียนเรียงแหงหนึ่ง เราของเพียงครู่เดียวเราอาจจะบอกได้ว่าเด็กคนใดเป็น “นักเรียนชั้นราษฎร์”
เด็กคนใดเป็น “นักเรียนสวนกุหลาบ” หรือเด็กคนใดเป็น “นักเรียนเตรียมทหาร”
 เพราะแต่ละคนจะมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันตามอัตลักษณ์ที่โรงเรียนเป็นผู้กำหนด หรือปลูกฝัง
 ฝึกปรือให้เราสังเกตได้ จากบางสิ่งบางอย่างที่ไม่ใช่รูปแบบหนาตา

นับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่งที่ ชั้นมรดกข้าราชการและครูอาสาของกระทรวงศึกษาธิการ และ^๑
 “คนกระทรวง” ในโอกาสที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ศศ.นพ.กำจาร ตติยกวี
 ได้ไปร่วมประชุมกรรมการบริหารประจำเดือนพฤษภาคม 2558 ของชั้นมรดก
 และกล่าวถึงการปฏิรูปการศึกษาไทยในแนวมุ่ง แนวคิดและทิศทางต่าง ๆ พร้อมขอให้ทางชั้นมรดกฯ
 ให้ขอเสนอแนะหรือทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของชาติ
 มีอยู่ประเด็นหนึ่งที่ท่านกล่าวถึงบุคลากรของกระทรวงหรือ “คนกระทรวง” ว่า^๒
 ควรมีอัตลักษณ์ที่มีคุณค่าในบริบทของสังคมปัจจุบันและในยุคประชาคมอาเซียน เช่น มีความเป็นไทยที่มีคุณค่า
 แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องมีความเป็นครูและความรู้ความสามารถที่จะสอนหรือสร้างเด็กและทำให้คน用餐ดำรงชีวิตอยู่
 ในสังคมของยุคสมัยนี้อย่างมีคุณภาพด้วย นั่นคือต้องมีความรู้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี
 ท่านกล่าวว่า “เรานำเสนอคนกระทรวงให้เป็นคนกระทรวงซึ่งมีอัตลักษณ์ของกระทรวง”
 ซึ่งเมื่อนำมาตีความและขยายความแล้วก็จะหมายความว่า เราควรมีอัตลักษณ์ตามประชญา ปฏิธาน วิสัยทัศน์
 และวัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพของเรานะ ซึ่งก็คืออาชีพ “ครู” ไม่ว่าเราจะเป็นครูสอนในชั้นเรียน
 เป็นนักวิชาการ หรืออยู่ในตำแหน่งใด ๆ ของกระทรวงฯ ก็ตาม เรายังคงอยู่ในบรรยายกาศ กลิ่นอายและ
 “วัฒนธรรมของความเป็นครู” ด้วยกันทุกคน

ดังนั้น กระแสพระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า “ครูดีควรมีจิตวิญญาณของความเป็นครู”
 จึงควรจะถูกอัญเชิญมาเป็น “อัตลักษณ์ของคนกระทรวง” ซึ่งเป็นครูหรือมีลักษณะของความเป็นครูได้เป็นอย่างดี
 นั่นคือการมีอัตลักษณ์ของความเป็น “ครูดี” คือเป็น “ผู้ให้” ที่ให้ทั้งวิชาความรู้ ความรักและเมตตา ความห่วงใย
 ความปรารถนาดี และการให้อภัย ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ทั้งทางพฤติกรรมและทางใจที่มีต่อนักเรียนและต่อสังคม

นอกจากนี้ยังมีอัตลักษณ์อื่น ๆ ทางกายภาพด้วย เช่น
 แต่งกายด้วยเสื้อผ้าอาภรณ์หรือมีทรงผมในลักษณะที่ทันสมัยและเรียบร้อย ส่วนกิริยาจะเป็นสุภาพอ่อนโยน
 และสำคัญที่สุดคือ ควรพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงานและเป็น “ต้นแบบ” ของความประพฤติที่ดีงาม
 มีความรักชาติบ้านเมือง ซึ่งสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรมและเคราะห์ที่ดี ที่ส่งเสริมให้คนอื่นๆ ได้รับ
 รวมทั้งมีความเป็น “พลเมืองดี” ในระบบที่ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข. ประพิรพวน
 ภานุวัฒน์ กรรมการบริหารชั้นมรดกข้าราชการ และครูอาสาของกระทรวงศึกษาธิการ